

حیات

نسخہ ہر ہفتہ ۱۰ غروشہ .
سنہ لکی پوسٹہ ایبلہ ۵ لیرا .
(اجنبی مملکتوں ایچین ۴ دولار) .

اپونہ واعلان ایشری ایچین استانبول پودوسنہ
مراجعت ایڈیٹر .
بازی ایشریٹک مرجعی آنقرہ مرکزیدر .

ادارہ مرکزی :
آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی پانڈہ کی دائرہ

استانبول پوروسی :
باب عالی جادہ سندہ رسلی پرشہ
ادارہ خانہ سی داخلندہ کی دائرہ
تلفون : ۳۶۰۷

ہیانہ رانما ہیانہ... ریانہ رانما ہیانہ...
ہیانہ رانما ہیانہ... ریانہ رانما ہیانہ...
ہیانہ رانما ہیانہ... ریانہ رانما ہیانہ...

- نیچہ -

۱ نجی جلد

آنقرہ ، ۱۷ شباط ، ۱۹۲۷

صافی : ۱۲

شی ، ماضیدہ دینی اعتقاد لرلہ ممتاز اولہ رق موجود
اولہ لریدر . دینی حسیات وجدان لرہ قوتلہ حاکم
اولدینی زمان لر اخلاق دو یغولری دہ تزلزلہ اوغرہ .
مایان برولایتہ مالکدی .

فقط دینی اعتقاد لر صارصیلنجہ ، اخلاق
حسلی مسندسز قالدی . ماضی بہ رجوع قابل
اولمادینی ایچون اخلاقہ بو قوتی بخش ایدہ جک
یکی بر منبع بولونجہ بہ قدر بو بجران دوام
ایدہ جکدر . بوتون غرب ملتلی بو بجراندن
شکایت ایڈیور . فقط بو یکی منبع بولونمشدر . شمدی بہ
قدر حسی اولان اخلاق ، آرتق «عقلی» اولاجقدر .
لائیک اخلاق ، عقہ استناد ایدن اخلاقدر .
یکی یتیشن نسلر بو اخلاق اوکرہ نہ جکلردر .

فقط عقلی اخلاق ، اخلاق نظریہ لرلہ
قاریشدر ماملیدر . اختباریہ ، نفعیہ ، فکریہ ، عقلیہ الخ .
بوتون بوچشیدچشید اخلاق نظریہ لرینک حقیقتلہ ،
شانیتلہ علاقہ لر یوقدر . حیاتدن آری اولان ،
بو مجرد اخلاق فلسفہ سی رینہ مشخص برہ اخلاق
علمی ، قائم اولمقدہ در . اجتماعیاتک یاردیمیلہ عرف
تدقیقاتنہ استناد ایدن بو علم ، برملتک مؤسسہ لرلی ،
وجدان عامہ نک مؤیدہ لرلی آرقاسندن ، بالفعل
موجود اولان اخلاق قاعدہ لرینی ، اخلاق فکر
حرکت لرینی بولاجق ، برملتک «خبروشر» دیدیکی
شیلری ، اخلاق قیمت حکملرینی میدانہ
چقارہ جقدر . بو صورتلہ شمدی بہ قدر طبیعت
حادثہ لرینی تنور ایدن علم ، شمدیدن سوکرہ
وجدانہ دہ حاکم اولہ جق واورادہ بوش قالان
یری دولدر اجقدر . طبیعت اشیا سنک ، طبیعت
حادثہ لرینک ناصل آری آری علملری تشکل
ایتدیسہ ، استقرا طریقہ اخلاق فکر لرلہ دہ بر
علمی وجودہ کلہ جکدر .

مکتبلرہ اخلاق تدریس آتمزہ ، اخلاق
تریبہ بہ بزده شمدیدن بو استقامتی ویرملی ز .
نجم الریہ صادرہ

شکلہ برطوتسی ، یاخود بو کی حادثہ لرک اخلاق
حسرمزلی ماضی بہ نظراً دہا فضلہ رنجیدہ
ایتمسی ، اخلاق دو یغولرینک آزالدیغنہ وغیر
اخلاق حرکت لرک جو غالدیغنہ علامت اولاماز .
بو خصوصہ دوغرو بر حکم ویرہ بیلمک ایچون ،
قانونک تجزیہ ایتدیکی جرملرک حقیقی مقدارینی
بولق و اخلاق وجدانہ جرملرہ قارشلی موجود
حسایتک ، عکس العمل قابلیتک درجہ سنی
اولچمک و بونی ہم ماضی ایبلہ ، ہم دیگر جمعیتلرہ
مقایسہ ایتک لازمدر . اخلاقندہ سقوط اولان
بر جمعیت ، ایچندہ آز چوق جرم ایشلہ ن
بر جمعیت دکلدر . چونکہ شمدی بہ قدر تاریخندہ
موجود اولمش ہیچ بر جمعیت یوقدر کہ ،
اورادہ دائماً جرم ایشلہ نمش اولماسین . اندیشہ
ایدیلہ جک اخلاق حال ، دہادوغروسلی اخلاق
آنارشیسی ، وجدان عامہ نک جرملرہ قارشلی
حسایتینی وعکس العمل قابلیتینی غائب ایتسیدر .
جزا قانونک بعض خصوصاتدہ شدت نمہ سی ،
افکار عامہ دہ مبالا تملر قلمرہ قارشلی قوتلی بر تقبیح
جریانی حصولہ کلہ سی بونک عکسینی اثبات ایتزمی ؟

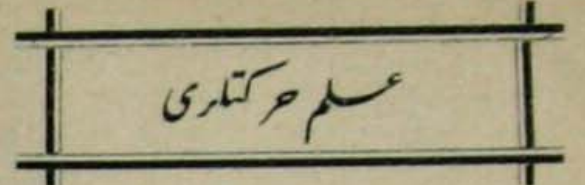
« اخلاق سزلق » حکمنی ، بویلہ مطلق
وقولای بر شکلہ ویرمہ مکملہ برابر ، اخلاق
تلقیلرندہ بویوک بر تبدل اولدیغنی دہ سویلہ مک
لازمدر . حقوق قاعدہ لرندہ ، اقتصادی مؤسسہ .
لردہ ، بدیعی ذوقلردہ درین تحولرہ شاهد
اولوبورز . بوتون دنیا دہ کی جمعیتلری ادارہ
ایدن « قیمت » لرک بویلہ آلت اوست اولدینی
بر دورہ اخلاق قیمت لرک اسکی شکل لرینی
محافظہ ایتسی بالطبع قابل دکلدر . اخلاق دہ
بر تکامل کچیریور . بو کونکی حال ، بر انتقال
دورہ سیدر . اخلاق دستور عمللر ، شمدی بہ
قدر قوت لرینی دینی حسیاتدن آلیورلردی .
اونلرہ ، غیر قابل تجاوز ، قدسی برماہیت ویرن

یکی اخلاق

کچن کون بر غزتہ ، اخلاق سزلقک جو غالمہ سندن ،
کنج لردہ کی اکلنجہ وسفاهت ابتلا سندن شکایت
ایڈیور دی . بوشکایت زمان زمان تکرر ایدر .
قونوشدیغکز آدملر عمومی احوال دن بحث ایدر کن
سوز آراسندہ ، زمانک اخلاق سقوطنی آجی
بر تاثرلہ تعریف ایدر لر . بو قطعی حکمدہ نہیہ
استناد ایتدکلرینی صورسہ کز ، سزہ صوک
زمانلردہ اورتالغی استیلا ایدن دانس مراقندن ،
فحشک آرتدیغندن ، قادیئلہ ارکک آراسندہ کی
مناسباتک کیتدکجہ لا ابالیلشدیکندن ، صیق صیق
اورتادن غائب اولان کنج قیزلردن ، جنایتلرک
وخرسز لقلرک جو غالمہ سندن ، سوء استعمال لردن
بحث ایدہ جکلردر . بونلر ، فی الواقع ہر کون
غزتہ ستونلرینی دولدران و دماغدہ شدتلہ
محفوظ قالمق قوتنہ مالک اولان وقعہ لرک خلاصہ سندن
عبارتدر . بر جمعیتک اخلاق سویہ سنہ دائر
حکم ویررکن ، یومی غزتہ شئوننی وثیقہ دیہ
کوسترملک بر ملتک تاریخننی قورو روایتلر
اوزرینہ یازمغہ بکزرہ .

فردلر ایچون اولدینی کی ملتر ایچون دہ
کندی نفسی حقندہ حکم ویررکن متواضع
و محویتکار داورانق ایی بر مزیتدر . فقط
بدینلکی افترایہ قدر کورتورمک دہ ایی براعتیاد
دکلدر . کندی کندیمزہ افترا ایتیمہ لم . وقوعاتہ
سطحی بر نظر بزلی اکثریا پک یا کاش حکملرہ
سوق ایدر . شو ویا بو نوع حادثہ لرک غزتہ
صحیفہ لرندہ ، دیگر حوادثہ نسبتلہ مبالغہ لی بر

عثمانی امپراطور لنگ قورولوشی مؤسسی

— «کیونس» و «گیزه» نك انزلی مناسبتیه —

۲

ایلك مقاله مزده بو بوبوك تاريخ معماستك حلی ایچون ناصل بر اصوله رعایت لازم کلدیکنی آکلا تشدق . بو اصولک تطبیقی سایه سنده اله ایندیگمز نتیجه لری ایلریده مستقل نشر ایده جگمز جهته ، بوراده او خصوصده ایضاحاته کیریشه جک دکلز . یالکز» «گیزه» نك مقاله سی حقنده کی بعض مطالعه لر می سویله مک ایستوروز . اولاشونی اعتراف ایدم که «گیزه» ، «کیونس» ک اثری حقنده بعض قوتلی تنقیدلر سرد اتمکله برابر ، «عثمانی امپراطور لنگ قورولوشی» معماستی حل ایچون ، کچن مقاله ده نوصیه ایندیگمز اوزون ، زحمتلی طرز مساعی دن اوزاق دورمش ، و یالکز «اخیلک» تشکیلاتی نظر اعتباره آلارق مسئله یی یالکز بو نقطه دن حله چالیشمدر . «گیزه» دیورکه :

«برجوق مسلمان طائفه لرنده مشاهده ایندیگمز «وجهله» ، اخی جماعتلری پک چوق سنه لر متواضع «و سنسز برحیات کچیردکن صوکر» ، سیاسی قدرت واستعداده مالک ریشلری طرفندن مهیج «سوزلرله حال فعالیتنه کچیریلش» ، و صوفی اخی جماعتندن «یکی بر دولت قوراجق مضبوط و منتظم بر اوردو «وجوده کلشدر . بو خصوصده اک یکی اولارق «مهدی مثاله مالکز . عثمان ایچون ده عین شرائطک «موجود اولوب اولادینی بر مسئله در . فی الحقیقه «بو دینی زمره لک عثمانی دولتک تشکیلده حائر «اهمیت اولوب اولادینی موضوعه «هوآر» و «کوبریلی زاده» طرفندن تماس ایدیلشدر . «فواد نك» ایلك متصوفلر «آدلی اثرنده عثمانیلرک «ایلك محاربه لرنده کی اخیلردن بحث اتمش» ، فقط «بونلرک حروفیلر و بکتاشیلرله برابر اسلامیتدن «خروجلرینی قبول ایده رک باطنیه دن اولدقلرینی «سویله دیکی ایچون مسئله یی تعقیب اتمه مشدر . «بن بو مسئله یی هراییکی عالم دن آیری اولارق تدقیق «ایتم . اخی زمره سنک ، عثمانی حکمدارلرینک «قدرت لرینی تأسیس ایچون استعمال ایتدکلری بر «جماعت اولدینی حقنده دلائل سرد ایده جگمی «ظن اتمکده م» .

«گیزه» نك نقطه نظرلری حقنده مطالعاته کیریشه دن اول شونی سویله م که ، ۱۹۲۲ ده «ادبیات فاکولته سی مجموعه سی» نده نشر ایندیگمز «آناطولیده اسلامیت» عنوانلی مقاله لریده ، قیصه جه ، عثمانی امپراطور لنگ نه کی دینی شرائط آلتنده شکل ایندیگنی آکلا اتمش و «قوتلی اخیلر زمره سنک بوسلطنتک تأسسده بوبوك بر عامل اولدینی و اداره مرکزیه قوتله ندکن صوکر بونک ساده جه اصناف تشکیلاتی ماهیتنده قالدینی «علاوه اتمشدم . دیمک

اولیورکه عثمانی امپراطور لنگ تشکیلده اخیلرک اهمیتلی روللری ، یالکز «گیزه» طرفندن دکل اوندن اول نیم طرفندن ده انزلی سورولشدر . بو توافق افکار ایکیمز ایچون ده موجب ممنونیتدر . یالکز ، بکا کوره ، «گیزه» نك بونون بو معمای تاریخی یی یالکز اخیلکله ایضاحه قالدیشه سی کافی دکلددر . بو مسئله ده علاقه دار اولان بونون عامللری ، ایلك مقاله مده سویله دیمک کبی ، آیری آیری تدقیق لازمدر .

«گیزه» ، اخیلر تشکیلاتنک اساس اعتباریه «باطنی» اولدینی حقنده کی نقطه نظر مه اوزون اهتراض ایدیور ؟ و تورک «فتوتنامه» لرنده ایلك اوچ خلیفه یه مهم بر موقع و بریلدیگنی ، عربجه فتوتنامه لرده ایسه بوکا تصادف ایدیلدیگنی بر دلیل اولارق ایلری سورویور . اسکی تورک فتوتنامه لرنده یالکز «علی» به و اولادینه موقع و بریلش اولان نسخه لرده وارد ؛ ایلك اوچ خلیفه نك اسمی ایسه ، بالخاصه اونجی عصر دن اعتباراً یازیلش نسخه لرده کوزه چاربار . اساساً او عصرده تماماً «اصناف تشکیلاتی» ماهیتنده قالمش اولان «اخیلک جریانی» ، بوبوك شهرلرک «سنی» لکلرله متوافق اولارق ، اسکی ماهیتی غیب اتمشدی . بناء علیه «گیزه» نك بو نقطه نظرلی اصلا دوغرو دکلددر . نیته کم «قله مان هوآر» و «ماسینیون» کبی عالم لک فکرلری ده بزم فکر لر مزله تطابق اتمکده در . «گیزه» ، «اخیلک جریانک بونون اسلام دیانسنده کی تجلی لرینی و بالخاصه آناطولی سلجوقیلری زماننده کی وضعیتی تدقیق اتمه دیکی ایچون ، طبیعتیه آلد اتمشدر . «ایلك متصوفلر» ک نشر ایدیلدیگی ۱۹۱۹ سنه سندن بری بو مسئله ایله بالخاصه اشتغال ایندیگمز ایچون بوکا عائد تدقیق لر می آیریجه چیقارمق املنده م .

«گیزه» ، کندی نقطه نظرینی مدافعه ایچون ، اورخانک قارده شی مشهور «علاء الدین پاشا» یی ده «اخیلر» دن اولارق کوسته ریور ؛ و بو خصوصده «مسالك الابصار» ک بر فقره سیله «ابن بطوطه» به استاد ایدیور . «مسالك الابصار» ده ، آناطولی شهر لرندن «نیق» شهرنده «صاروخان» ک برادری وقومشوسی «علی پاشا» نك حکمران اولدینی ، و بو حکمدارک سکز شهرله اوتوز قلعه یه و سکز بیک سواری ایله بر مقدار پیاده دن مرکب قوه عسکریه به مالک بولوندینی ذکر ایدیلکده در .

«گیزه» ، «بو» نیق» ک «ایزنیق» اولاجغنی ، ایزنیق ایسه ییزانسلیردن صوکر عثمانیلرله کچدیکی جهته «صاروخانک برادری» فقره سنک «اورخانک برادری» شکلنده اوقوعه سی لازم کلدیکنی ایلری سورهرک بو «علی پاشا» نك «علاء الدین پاشا» اولاجغنی ادعا اتمکده در . «ابن بطوطه» ایسه ایزنیقه کیدرکن «علاء الدین» اسمنده معروف بر عالمه مسافر اولدینی سویلر . ایشته «گیزه» بوایکی افاده یی بر بریله مزاج ایده رک بوایکنجی «علاء الدین» ک یوقاریده کی «علی پاشا» ایله عین شخص اولماسی امکاتی چوق مهم بولمده در .

حالبوکه بو خصوصده هیچ ده بویله اوزون استدلالره لزوم یوقدر : فی الحقیقه «ده کینی» ده «مسالك الابصار» ده کی «بو» نیق» ی «ایزنیق» اوقومش ،

حتی «قارمه ر» ده ترجمه سنده بو خطادن قورتو . لامامشدی . حالبوکه مسئله عایت بسیطدر : بوراده کی «نیق» ، «نیف» در ؛ و اوراده صاروخانک برادری علی پاشانک حکم سوردیگنی ده بونون تاریخی منبعلر قیدایددر . بوجهت آکلا شیلدقن صوکر ، «گیزه» نك «علاء الدین پاشا» حقنده کی استدلاللری کندیلکندن ساقط اولمده در .

«گیزه» ، بو اخیلک مسئله سندن صوکر عثمانی اوردوسنک تکاملنی تدقیق ایده رک شونتجه لره واصل اولیورکه ، پک دوغرودر : اولا یکیچریلک اورخان زماننده دکل مراد زماننده تأسس اتمش و «حاجی بکتاش» بو تأسسده عامل اولامشدر . «حاجی بکتاش» ک یکیچریلکله مناسبتی مسئله سی «آناطولیده اسلامیت» مقاله لر مزده بزده بوراده کندن داها اوزون و داها اطرافلی بر صورتده تدقیق ایده رک عین نتیجه به واصل اولمشدق . مع مافیله ، وقتیه ده سویله دیمک وجهله «یکیچریلک تأسسده بکتاشیلقله اخیلکک پک مهم روللری اولدینی صراحتاً کوزه چاریمده در . «هاممه ر» دن «هوآر» ، «ماسینیون» ، «یاقوب» ، «براون» ، «باینقهر» ، «کیونس» ، قدر آوروپا مستشرقلری بو مسئله یی تماماً یا کلیش آکلا مشدر . «بکتاشیلک منشأ لری» آدلی مقاله مده بو عمومی یا کلیشنی ایلك دفعه اولارق تصحیح اتمشدم [بین الملل تاریخ ادیان قونفره سی مساعیسی ، طابع «شامپیون» ، ۱۹۲۵ ، ایکنجی جلدنده منتشر - تورکجه ترجمه سی «تورک یوردی» نده چیقمشدر] . «گیزه» نك «کیونس» ی تنقید ایندیگی دیگر بر نقطه ده «ده وشیرمه» مسئله سی حقنده در : «کیونس» بو اصولک «برنجی مراد» زماننده تأسیس ایدیلدیگنی سویله مکده در . حالبوکه «مورتمان» ک قیمتلی تدقیقاتی سایه سنده ، بونک «ایکنجی مراد» زمانه مصادف اولدینی تماماً میدانه چیقمشدر [«اسلام آنسیقلوپه دیسی» نده کی «ده وشیرمه» ماده سنه باقکمز] . احمد رفیق بکک ده ، ادبیات فاکولته سی مجموعه سنک صوک نسخه سنده کی مقاله سنده - «مورتمان» ک تدقیقاتندن بی خبر قالدینی ایچون - عین خطایه دوشدیگنی استطراداً قید ایدم . حالبوکه تاریخاً بو مسئله نك اهمیت پک بوبو کدر : ده وشیرمه اصوله ایکنجی مراد زماننده یعنی امپراطورلق آناطولی و روم ایلیده لایقوله تأسس ایتدکن صوکر مراجعت ایدیلش اولماسی ، ایلك فتوحاتک دوغرودن دوغرویه «آناطولیده کی تورک قوتی» طرفندن یاییلدینی و ایلك امپراطورلق تشکیلاتنک ده مهتدیله دکل خالص تورکلر طرفندن وجوده کتیریلدیگنی آکلا مده در .

هر حالده کرک «گیزه» نك مقاله سی ، کرک «کیونس» ک کتابی ، بونون قصور لرینه و اکسیکلرینه رغماً ، علم ساحه سنده برر آدم تلقی اولونه بیلیور . آرتق اسکی وقعه نویس ذهنیتی براقه رق ، ایلك مقاله مزده نوصیه ایندیگمز اصوللر دأثره سنده ملی تاریخمیزک مجهول صفحه لرینی تنور و ایضاحه چالیشمق کنج تاریخچیلر مزه دوشن بر وظیفه در .

کوبریلی زاده محمد فواد

استانبول دارالفنوننده «تورک ادبیاتی تاریخی» مدرسی